

Jan Havelka

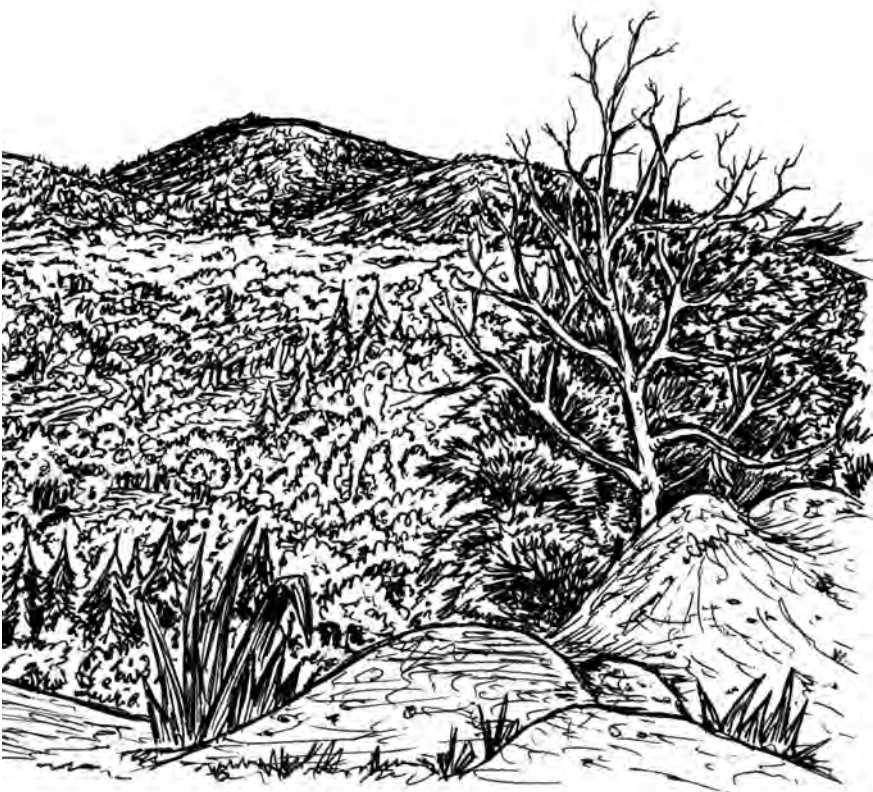
Cesta na Praděd
Cestopis z konce 19. století

Jan Havelka

Cesta na Praděd

Cestopis z konce 19. století

© Nakladatelství Pavel Ševčík - VEDUTA, 2018

© Ilustrace Václav Roháč, 2018

ISBN 978-80-86438-75-7

Úvodem

Klub českých turistů Šumperk již řadu let spolupracuje s regionálním nakladatelstvím Pavel Ševčík Veduta Štítý. V rámci akce Pradědovy letokruhy je každoročně představena zajímavá regionální publikace.

V roce 2018 Klub českých turistů oslavuje 130 let od svého založení. Při té příležitosti přišla řeč na ojedinělý text Jana Havelky o výletu na Praděd, který „prehistorii“ turistiky v Jeseníkách zcela detailně popisuje. Dohodli jsme se a výsledkem naší spolupráce je kniha, kterou otevíráte. Tímto panu nakladateli upřímně děkujeme. Líčení dobrodružné výpravy skupiny středoškolských profesorů z Olomouce a jejich žáků si nic nezadá s popisem současné expedice do hodně vzdálených krajin. Již při popisu jízdy vlakem z Olomouce přes Zábřeh do Sobotína si uvědomíme rozdíly, které přinesl čas. Původní záměr pokusit se o jazykovou úpravu textu z druhé poloviny 19.století jsme brzy opustili. Byla by to škoda. K textu a realitám doby patří i jazyk. Cestopis uvádíme v originálním znění a doufáme, že si najde své čtenáře. Možná nás nostalgicky přenese do doby, kdy se první nadšení turisté vydávali za dobrodružstvím poznávání hor, na které se z blízka či z dále často díváme.

Text přečetl a se zaujetím sobě vlastním ilustroval Václav Roháč. Můžete ho znát mimo jiné z ilustrací ke knize pověstí Gustava Mikusche Studnice pověstí z moravských Sudet, je také autorem edukačních textů Národního muzea v Praze. Jeho kresby cestu na Praděd ilustrují v pravém slova smyslu a dojem z popisu cesty krásně doplňují.

Přejeme knize hodně vnímavých čtenářů a čtenářům pěkné chvíle nad cestopisem z počátku turistiky v Jeseníkách.

Zdeňka Daňková a Jiřina Skřivánková

*Moravěnko, drahá máti,
Ó, jak krásná jsi Ty zem!
Jak Tě nemá milovati.
Komu Ty jsi domovem?*

Na cestu

Jak mnozí jsou lidé mezi námi, kteří po cizině touží neustále: jedny nebetyčné Alpy lákají se svými ledovci a Sněžkami, jedny moře širé, jedny Rýn, jedny Itálie, a všichni oni pro samou touhu po krajinách cizích nevidí krásy, která jest na blízku; lopotí se po cestách obtížných, aby znamenitostem se podívovali, jakých podle domněnky jejich nemá než cizí svět daleký.

A přece, jak půvabná jest naše vlast, jak hojně Bůh obdaril ji zdobami všelikými! My věru, poznavše důkladně milou otčinu svou, nebudeme míti, proč bychom dychtili po vlastech cizích a jen jedno bude naším přáním, by neochabla nám pružnost údův ani bystrost očí ani mysl jará, jichž třeba jest ku požitku pravému na poutích vlasteneckých.

Nuže, tedy putujme po té krásné naší Moravě! — ale ku dílu se mějme s rozvahou.

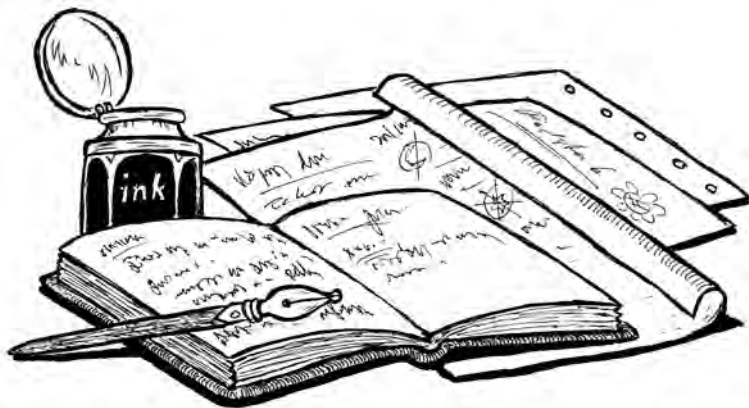
Nebo kdo z cestování těžiti chce hojně, hojně činiti musí přípravy. Nu, přípravy takové jsme my učinili. A co nastrádáno po celý rok, co nachystáno na cesty, chová tato kabela cestovní, již bych nyní nedal ani za celý svět.

Říká se, že prý veselost jest polovičním zdravím; proto беру si s sebou přede vším veselost na cestu, malý to zpěvníček. Ne všechny písně, nýbrž nejmilejší jen vypsal jsem si, abych hledati nemusil dlouho miláčky své a nepřitížil si několika zpěvníky.

Vedle zpěvníčku složena jest mapa, kterou sám sestavil jsem si podle mapy Šemberovy a z podrobných map vojenských. Jest to přehled jediné těch krajů, jimiž právě hodláme cestovati. Naznačil jsem si každou cestu, stezku každou a nebojím se, že bych zabloudil nižádného nemaje třeba průvodčího.

Při mapě leží malá sice knížečka, avšak pro mne důležitá velmi. Jsou v ní výpisky z topografických děl, která sepsali Volný a Švoj, z Brandlovy knihy pro každého Moravana,

z historie Palackého, z dějin Dudíkových, z Naučného slovníka a Bůh ví odkud. Poznámka jsem si tu za dlouhých večerů zimních všechny památnosti a znamenitosti těch krajín, kudy tentokrát povandrujeme. O městech a vesnicích vypsál jsem, kdy byly založeny, co se ví o jejich minulosti; o hradech a zámčích, kteří páni v nich sídli a jakých osudů zakoušeli; o tom místě, že bitva tu svedena, o onom, že svatí Cyrill a Method tam kázali našim předkům — slovem snesl jsem do knížičky té všechny památnosti dějepisné. A věřte, že nikdy dějiny a upomínky vlastenecké tak nehýbají srdcem i myslí, jako když čteme si je na těch místech právě, kde události samy se sběhly. — Dále v zápiscích svých poznamenávám každou osadu, ve které narodil se některý z čelnějších mužů našeho národa, kde chovají se nějaké zvláštní památky, obrazy, sochy, listiny a jiné. — Dle mapy geologické naznačil jsem si, kde jaké nerosty hledati, abych nehledal marně a jinde zase hledati neopomněl; tu zaznamenal jsem, že jsou bány, tam propast a jeskyně, tu hutě, tam továrna znamenitá. Vše, o čem ve knihách jsem se mohl dočísti, co od přátel krajín těch znalých mohl jsem vyzvědět, vše tu hezky pohromadě.

